

ԻՅԱԿԵՐ ՔԼԵՄԵՆՏ

Դասպիլեմ վաւոր մաքինալերինէ տայր ի եթմիշ
 սէքիդ սէնէսի րէճէպ ՉՅ, վէ եթմիշ ետի սէ-
 նէսի քեանունի սանի թարիխիյէ էլսինէյի միւս-
 թէլիֆէտէ նէշը ու իլլան գըլնմըլ զլան նիզամ-
 նամէնին աճքեամը վէճճ իլէ մուլտ իւլպուխա-
 եանի վաւոր գազանլէրի գուվլէթլէրինէ կէօր-
 իւչ սընըֆէ միւնգասըմ օլուպ, վազ ու ինշալէր
 իուտուալէրինտէ լազըմ կէլէն ուսուլ վէ գաւա-
 յիտէ րիայէթ ու իթինա օլունմագ վէ նիզամնա-
 մէյի մէզքիւրուն պէշինճի վէ ալթընճը վէ ե-
 տինճի վէ սէքիդլինճի վէ տօգուգունճու վէ օ-
 նունճու մատտէլէրինտէ կէօսթէրիլտիլ իւզը-
 սուփաի վէ թազեիգ վէղնէսի վէ սու թու-
 լումպասը վէ ալաթը սապիհէի թէլաշ թէս-
 միյէ օլունուր ալաթ իլէ գազանտէ պուլու-
 նան սույուն տէրէճէյի իրթիֆասընը կէօսթէ-
 րիւր պիւր սըրչապօրու վէ եախօտ միւսթէլիֆ-
 իթթիֆալէրտէ միւթէատտիտ մնալուգլէր պու-
 լունտուրմագ, վէ օճագլարտա հասըլ զլան
 տումանը գումիւր ալաթիյէ քեամիլէն իհրագ
 վէ իմհա, վէ եախօտ տուման վիրմէյիճէք մահ-
 րուգաթ իսթիմալ իլլէմէք իգթիզա իտէճէյին-
 տէն, էկէրչի նիզամնամէնին մատտէի մախսուսէի
 մուվագգաթէսինտէ պալատէ զիքր օլսնան մատ-
 տէլէրին աճքեամը իհրա օլունմագ իւզըն ֆապ-
 րիգա սահիպլէրինէ պիւր պուչուգ սէնէ միւհլ-
 վէրիլմիշ օլուպ, պու միւլ տալի, իշպու սէքսէն
 սէնէսի սէֆէր էլ խայրընըն իկիրմի իքինճի վէ
 շէհրը թէմուգուն տալի իկիրմի ետտինճի կիւնիւ
 միւնգազը օլաճագ իսէտէ, վուգու պուլան թահ-
 գիգաթէ կէօրէ, ֆապրիգա սահիպլէրինին չօղու
 իճապ իտէն ալաթը հէնուղ թէտարիք իտէմէմիշ
 օլուգլարընտան, թարիլի մէզքիւրտէն իթիպարէն
 իւչ այ տահա միւտտէթ վէրիլէրէք, ֆապրիգա
 սահիպլէրինին, իշպու սէքսէն սէնէսի ճէմաղիւ
 էվլէլինին իկիրմի իքինճի վէ թըշընին էվլէլին
 աալի իկիրմի տօգուրտինճիւ կիւնիւնէ գատարա-
 լաթը լազըմէյի մէզքիւրէյի թէտարիք, վէ նիզամ-
 նամէնին զիքր օլունան մատտէլէրի աճքեամը-
 նա թէվլիգ հարաքէթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէք
 տիր :

Միևտոնէժը մէջքիւրէ միւնգազիյէ օլտուղի
անտէ, ումուրու նաֆիէ նէզարէթի թարաֆըն-
տան գօլ գօլ մէմուրլէր թային օլունարագ, տէր
սաատէթ վէ պիլատը սալիսէտէ մէվճուտ ֆապ-
րիգալարըն մուայէնէսիյլէ նիզամնամէնին ճէքեա-
մը իճրա օլունմամըլ ֆապրիգա պուլունուրիսէ,
տէրճալ սէտ ու թաթիլ իթտրիթէճէք տիր:

Ու է եհինէ նիգամնամէնին օն իբինճի վէ օն-
իւշիւնճիւ մատտէսինին աճքեամը իգթիզասըն-
ճա, տէր սատտէթ վէ պիլատը սալիսէտէ, պիլա
բուխսաթ մուգատտէմա քիւշատ օլունմուշ օլան
Փապրիգալէր էսՏապը, նիգամնամէտէ կէօսթէրի-
լէն ուսուլէ թէ՛վֆիգէն, ումուրու նաֆիլէ նէ-
քարէթի թարաֆընտան բուխսաթ թէ՛զքրիէսի
ախգինէ մէճպուր օլաճագլարընտան, վէ իւշիւն-
ճիւ վէ օն ալթընճը մատտէլէրտէ զէքը օլունաւ,
ալթը այ միւստտէթ տախի խիթամ պուլաը խայ-
լը վագթ օլմուշ, վէ Փապրիգա էսՏապընտան
պաղըլարը վիւրուտ իլէ, ուսուլու մուգարրէրէսի-
նէ թաթպիգ Տարաքէթ իլէ բուխսաթ թէ՛զքի-
րէսի ախգ իյլէմիշէր իսէ տէ, պաղըլարը Տէ-
նուգ կէլուպ, թէ՛զքրիէլէրինի ալմամըշ օլտու-
ղունտան, իշպու իյլան թարիխինտէն իթիպարէն
պիր այ թէ՛քմիլինէ գատար, բուխսաթ թէ՛զքի-
րէսի ախգ իթմէմիշ օլան Փապրիգա սաՏիպլէրի
Տագգընտա Տիւքմիւ նիգամըն իճրասը մուգարրէր

խորհրդի շինարարներն մալիւմ օլմագ իւզըէ, Ճանիպի
նէշարէթը նաֆիյէտէն իլյանը քէյֆիյէթէ իպ-
թիտար օլունտուղի միսիլլու, հէր ֆապրիգանըն
միւնասիպ մահալինէ իշպու իլյաննամէնին պիր
սուրէթի ետփըշտորըւաճագ, վէ սահիպէրինէ
տախի, նիզամնամէնին մալիւմու պիր նուսխասը
իթա գորընաճագ տոր :

ԽԻԻԼԱՍԱՅՇ ԲՕԼԻԹԻԳԱ

Տիիվէլը սիւլասէ Թարաֆընտան Բուսիայա կէօն-
տէրիէն նօթալարըն ճէվապը կէլմիշ տիր :

Լ՛ըրօփանըն իւչ պէօյիւք տէվէթլէրինին Լ՛էՏ
Տադգընտա Ռուսիատան թալէպ իթիքլէրի՛ աթի-
իւղ զիքր ալթը մատտէտէն իպարէթսիր :

4. Լէհելէրէ Թէքմի վէ ումուտի պիր աֆի :

2. 1815 Վր. 15 ահտնամէսինի իմզա իտէն
տէվէթըրէր իլէ, միլլէթճէ պիր իսթիշարէ :

3. Լճալիսին էմիյէթինէ պայիս օլաճագ
պիր միլլէթ խտարէսի մէմուրլարընըն Լճալիէ-
տէն ինթիսայ օլունմասր :

4. Գաթուիք մեղհեպինին իպատեթ վէ թաւ
լիմաթլարը իւզէրինէ վազ օլսնան եօլչիւէր
մահվ օլուպ , թէքմիլ զամիր սերպէսթիյէթի :

5. Խտարէ մերբեզերինտէ , մահքէմէլէրտէ ,
վէ մէրթէսլէրտէ Լէ՛հ իսսանընըն րէսմի պիր`լի-
սսան մահամընտա իսթիմալ օլունմասր :

6. Լսե՛ք թփուլամագ ուսուցիչին պիտ լայրգը
նիպամ թահլթընա վազ օլմասը :

Դասըլ քի մէմուլ օլունուրուտուլ , Ռուսիանըն վերտիյի ճէվապար Լչլրօփայը խօշնուտ իտէմէ-
միշ օլուպ , հէր նէ գատար պոնշլարը գապուլ
իթմիշ տէյուլ թէվաթուր պուլտու իսէ տէ , սօն
կէլէն խապէրլէր թաստիգ իտէլլէր քի , պու ճէ-
վապար մէմնուն օլաճագ բատտէլէրտէ օլմա-
տըղը պապընտա , մէգքիւր նօթայը կէօնտէրէն
տէվլէթլըրին իւչիւ տախի հէմէֆքետար իմիշլէր :

Ինկիլթերանըն կերէք բարլամէնթ մէջիսինտե
վէ կերէք լըրտլար գամարաընտա, Լէճ մատտէսի
ճագըընտա էլ եէվմ միւղաքէրէլէր վէ միւճատէլէ-
էր տէվմա՝ օուենմագտէ օլուպ, Լօրտ Ղօն Ռու-
սէլ տալսի, քէնտի էսկի սէօզլինաէն գըլ փալը
լըրլէմէյիպ, “ Ինկիլթէրա Լէճ իլլուն մուճարէ-
զէ աջամաղ “ տէյու իտտաա իթմէքտէ տիր :

Հէրնէ գատար հիւքիւմէթ պու էֆքեարա զա-
հիպ իսէտէ, էհալի տայիմա] էհլիլէրէ լազըմ
էլէն մուաւէնէթին տէրտէսիը իճրա օլունմա-
ընը արզու իթմէքտէ օլուպ, տէյէպիլիբիւ քի
օգտան պէրու, շու պէլտէտէ հիւքիւմէթ վէ է-
հալինին էֆքեարը պու տէրէճէ պիրպիլինն մու-
տայիֆ կէլմէմիլ տիր :

1 լաքին Վրդանսատա պէջյլէ օլմայուպ, էհալի
 Դէ հիւքիւմէթ հէմէֆքեար օլտուղունտան պիւ-
 թթիֆագ հարաքէթ իթմէքտէ տիրլէր, հաթթա
 էհէնլէրտէ իմէրաթօր հազըլէթլէրի պիւղաթ Խ-
 թայրա գրրալընա պիր մէքթուպ եազըպ, Լէհ
 Դէսէլէսինին թէսլիյէսի խուսուսունտա տայիրէյի
 թթիֆագա կիրմէսինի թէքլիֆ էթմիշ օլտուղունտու-
 արիս զազէթալարը եալմըզ օլտուղունտան, է-
 Կէր Լէհէլէրին Լալօփատան պէքլէյէճէյի պիր
 մատ իւմիւտի վար իսէ, օ՛ տախի Վրդանսատան
 ածաղը աշիքեար տոր:

ՀՀ տնտեսական կառավարման մարմինները համապատասխանաբար պետք է համակարգեն և կատարեն հետևյալ աշխատանքները:

Ուրշալիատա վէ սայիր էյալէթէրտէ պու-
նան թուհանի կիրուհի տալի , հիւքիւմէթէ
արշը թուհանի խսան իթմէքտէ տիր : Սիւ-

Թիւն 1է5 քիլիսէլերինտէ , Ա արշավեա փիսգո-
փոսու Ս օնսէնեօր Ֆիէկէպիինն հիւքիւմէթ Թա-
րաֆընտան Թէվզիթ գըլընմաւը հազգընտա, փրօ-
Թէսթօյար օգուլմուշ տուր :

Վիսգոփոսու մուամայիէյհին եերինէ կէլէն Լ.պ-
պէ Յէվապի, պիւթին քիլիսէր եաս թու-
թուպ գամբանա վուրմամայարոնր էմրէթիարոնր:

Լէ՛հ իտարէի միլիլէսի տախի, Բուսիա խարի-
ճիլէ նազըրը Բրէնս կարգագօֆա պիր մէքթուպ
եազըպ, էյէր Լփրօիա տէվլէթլէրի իլէ իմթ իզաճ
խտէպիլիպ, միւթարէքէ իթմէք լազըմ կէլիր իսէ,
աթի իւզղիքը ալթը պէնտտէն իպարէթ օլան շէ-
րալիթ գապուլ օլունմատրքճա, սիլա՛հը էլտէն
պրադմայաճագարրնր պէլան իթմիշ տիր :

1. Ահա օլաճագ գօնֆերանստա թարափլէ-
րինտէն պուլճանաճագ մուրաթխապարըն սըփաթը
րէսմիյէտէ դապուլ օյունմաս :

2. Վրանսա վէ Ինկիլթերա տէվէթլէրի թա-
րաֆընտան, Պլամթիգ տէնիզնէ պիրեր տօնանմա
կէօնտերիլլպ, Շուէտ վէ Տանիմարգա տօնանմա-
լարը իլէ պիրէշտիրիմէսի :

3. Լսութիւն վէ Գրանստ տէվլէթլէրի Թա-
րափննտան Լէհիսթանն պիրէր Փըրդա ասքէր
Կէօնտէրիլմէսի :

4. Րուսիա ապքերինին հոստոսաշար չէրիւ-
մէսի .

5. Մուլագգաթէն պիր իտարէի յիւլյէ թէշ-
քիւ օլմասը :

6. Պէր սիլէթ մէջլիսինին ինթիսապընա մու-
պաշըրէթ օլունուպ, Ալարշավիատա պիր գօնֆէ-
րանա թէշքիլի:

Պոստիւր ի ռուսիա թարաֆըրտան գապուլ օրու
նուր շէյէր օրմատըգտան մատա, պիզգաթ Լւի-
րօփա տէփէթէրի տախի պոննու գապուլ ի տէմէ-
յէճէրլէր տիր զանն իտէրիզ:

Լ՝մերիգա վէ մէմէքէթէյն հագգընտա տախի
 եաղաճագ շէյլէրիմիդ վար իտի իսէ տէ , պիղզա-
 բուր սալը կիւնիւ չըգաճագ Ս շարագամըղտանէշը
 օյունապիլէճէք տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Վարա կէամրիւքէրիկն պիւթիւն պիւթիւն
լալղը, մէ րուսումը ի՜նթիսապիւյէնին տախի պիր
ուսուկու մունթազամ թահթընա գսնուլմասը
զմնընտա պա իրատէի սէնիյէ պիր գօմիսիօն թէշ-
քիլ օլունուպ, լազըմ կէլէն թէշէպպիւսաթըն
տախի եազընտա իճրա օլունաճաղը մէսմուկմիդ
օյմուշ տուր:

Գօմիսիօնու մէջքիւր աթի իւզ զէբր զէվաթ-
տէն միւրէթթէպ տիր :

Լէօնորիւք էմինի տէվէթըու Վեանի փաշա ,
բէյի :

Մէջըիսի վալա աղասընտան սաատէթըու . Օհա
պէյ էֆէնտի :

Տիվանը մոհհասէպաթ ազապընտան սաատէթ-
ու Լյնվէրի էֆէնտի :

ԻՌԱՆԱՆԻ ԹԻՎԵՐԻ ԲԵՅԼԻ ՍԱՄԱԵԹԼՈՒ ՍՈՒՍ
ԻՍ ԷՖԷՆՏԻ :

Ո՛հճիսի մէջպօղը աղասընտան Լյտլար է-
նէնտի :

— Ինկիլթերա թերսանէլէրինտէ ինշա օլուն-
նագտա օլան զըրիւը կէմիլէրին պիր սաաթ եվ-
էլը իքմալ օլմասը հագգընտա եմր կէնտէրիլ-
իշ օլտուղունտան, կիճէ կիւնտիւզ իշլէնմէքտէ
իւր :

— Լ'նառօղու թէֆթիչ մէմուրու աթուֆէթ-
ու Լ'հմէտ յ Էֆիզ Էֆէնտի հազըթէթէրի շիմտի
Սիլիճիքտէ պոլլունմադտէ տիր :

Լճֆէնտիյի մոլմայիլէն Լզնիքտէ օլտուղու էս-

նառե, մեմբերներն վիճակներնսն պազըլարը՝ եօլունու պուլուպ, չգտան պերու հիւ պիր վերկի հտա իմամտիքերին թահգիգ էլլէտիքտէ, օնլաւըն թահսիկնէ մուպաշըրէթ իմմիշ տիր :

— Վերտիսթան էյալէթինտէ Շէզերէ վէ Սիւտպաթ գաղաթերինն թէլէկրաֆ խաթթերի իշին լազըմ կէլէն տիրէքերի, էհալի թարաֆընտան մէճանէն իմա օլունմուշ օլունդու մահալինտէն իշար գըլընմըշ տըր :

— Շիւմլէին մայիւմ օլունդու իւզը, Տէրսիմ տաղը էհալիսի էօթէտէն պերու հալիսնան վէ շահալէթտէ պուլունուպ, պունունպ պերապեր, ճիվարընտէ պուլունան Լըզընկիւն վէ Վիդի վէ Վէմալի վէ Վէրճանս վէ Լըկին վէ Չըմըշկէզը վէ Փալու գաղալարը էհալիսիլէ էպիսի սէպիլէ, իշալը տէսթը թաատիտէն խալի օլմատըզարը ճիհէթլէ, պիլ տէֆաթ քիւլլէթլուճէ ապեր վէ թօփ սէվգէլիլէ, վէ ֆէլիէէլ տտէ մէսարիֆ իսթիսիլլէ ճէպէլը մէզպուրուն իսլահաթընա թէլէպուլս պուլունմուշ իսէ տէ, պազը էսպալը մանիտէն տօլալը իսլահաթը մաթլուպէ հասըլ օլմամըշ օլունդի, վէ պեր վէճը մուհարըրէր էքրատը մերգումէ մէլուֆ օլունդարը էսպիթու շահալէթի իճրատէ պունունտըլը հալտէ, պունտան պիր պուլուգ սէնէ ագտէմ տէվլէթլու Սուլթաֆա փաշահալըրէթլէրի Լնատօլու մուհաֆազարնա մէմուր տէօրտիւնճիւ օլունդի հիւմայիլն միւշիլլէինն թալին պուլունարաֆ Լըզընկէ վիսուլիլէ պերապեր, ճիվարտէ պուլունան գաղալըր էհալիլի միւթիլէսի, էքրատը մերգումէինն իմիսաֆ վէ էզըրալէրինտէն արթըթ թէհամմիլլիւզ գալմալէրիլլէ, հէր թարաֆտէն արըլը շիքէպէթ օլունուպ, միւշիլի միւշարէլէյ հաղըթլէրի թարաֆլէրինտէն տալի մէվադիի միւնասէպէյէ լուլումի միգտար ասաքիրի շահանէ սէվգ ու իպամէսիլլէ, էհալիլինն մուհաֆազարի ճան ու մալէրինն իմինա պուլունմուշ իսէ տէ յ էզըլայի մերգումէ կինէ ֆըրսաթ պուլունուգճա արա սըռա ուլընսուլըլը ղէ ճիւրաթ իլլէտիքլէրինտէն, էկէրէն սայիէ գուտիլէթլայի հաղըթլը փատիշահտէ պունլարըն թէնքիլ վէ թէրպիլլէրի տալի թահթը իմքէնտէ օլաճաղը ղահիր իսէ տէ, ապեր սէվգիլլէ վէ ագէն սարֆիլլէ պիր թագըմ թէքէլլիւֆաթ իսթիսիլլէտան իսէ, թէնէին ու իսթիմալթլէ էքրատը մերգումէինն վատիի սէրքէշտէն, թարիգի ֆուլըր րէֆիգ միւթա ու իմիքնարիլլէ ալընմալարը տահա էվլա վէ էնսիպ կէօրիւնտիկինն մէպին, միւշարէլէյ հաղըթլէրի թարաֆլէրինտէն, ճէպէլը մէզքիւր րուէսայը աշայիլ վէ իքրատընըն էն իլէրու կէլիլլէրինտէն, իպիթիտայի էմրտէ չէնտ նէֆէր իղվաթ պիլ թէէմին ճանիպի օլունդի հիւմայիլնէ ճէլպ պիրլէ, սայիէ իհասնվայի հաղըթլը փատիշահտէ քէնտուլէրինն միւնասիպի վէճ իլէ իսիլաթ վէ աթիլէ վիրիլուպ, շահալէթլէրի թէլլէրին, վէ Տէրսիմին էրիքնանը սայիթէսինտէն պազըլէրի տալի պաշ չըգարմալաճաղարընը անիլայարաֆ, պիր ուճտան օլունդի հիւմայիլնէ աղիմէթ վէ տէսալէթլէ, տայիլէի իմալաթ վէ ինգըլատտէն պուլունաճաղարընը թաահիլուլէ, ճիւմլէսի թարազընտան միմհիւր սէնէտաթ թագաթիմ օլունաւաթ, պունուն իւլէրինն, համա օլուն, սայիէ ասպիլլայի հաղըթլը միւլիւքնանէտէ, միւշիլի միւշարէլէյ հաղըթլէրինն իգտամաթը մուէսսէրէ վէ մէսայիլի համիլլէրի ասարը նաֆիլէսի օլարաֆ, իքրատը մերգումէինն հիւ պիր թարաֆա պիր կէօնէ թէսէլլիլլէրի սէրլէտէի ղուհուր օլմայիլ, պէր օլունան գաղալըր էհալիլսիլլէ էպիսի սէպիլ պունլարըն տէսթը ղատը ու իմիսաֆլէրինտէն րիհաւապ օլարաֆ, ճիւմլէսի թէլլէքէրի իմմէրտէ օլարաֆ, պունունլէ պերապեր շիմսիլլէ գատար պիր ագէն վէրիլլէմիշ օլան իքրատտէն տալի իսլալուճէ վէրկի վէ էմվալը միրիլէ թահսիլ օլունուպ, վէ իսլահաթը միւթէպա-

գիլէ տալի րէֆիլէ րէֆիլէ էօլունա կիրիպ, աշար գարիպտէ թահթիրի նուֆուլէրիլլէ գուրայի շէրիլլէրինն տալի իճրատը միւթին օլաճաղի, թէլլէպիլլաթ ու իգտամաթը միւթէվալլէինն թէլլէսիլլաթը մէհուտէսիլլէ իսթիլալ օլունմաթտէ պունունմուշ. վէ հալթաա շու կիւնէրտէ Լըզընկէն Լըզընկէն գատար օլան թարիգին թէսվիլլէսի միւշիլի միւշարէլէյ հաղըթլէրիլլէ, Լըզընկէ վալիսի տէվլէթլու փաշահաղըթլէրի թարաֆլէրինտէն միւթէֆիլլէսիլլէ թէնսիպ, Լըզընկէ վէ թէլլէրճան վէ Լըզընկէն գաղալէրի էհալիսի թարիգի մէզքիւրուն թէսվիլլէսինն միւթաղի ալլէ վէ սայիլէի պիլլաթ վէ ու էլ րիգա իյանէթէն իմա իլլէտիքլէրի սըրատա, Տէրսիմ միւհաֆաթընտան Գօղէան գաղալըր միւթիլլէն պուլունուլա իսթար վէ թէսիար օլունարաֆ, վէ էրիքնանը հարապ ղատըթանը աղամ օլուպ, Լըզընկէնտէ պունունան միրիլլէ սաաաթլու (սման փաշա տալի նէզարէթ իմմէք իւզըն թալին գըլընարաֆ, մէզքիւր Գօղէան գաղալըր էհալիսի հուտուլէրի օլուպ, Շէպիլլէ պօղալը տէնիլլէն էէտի սէքիլ սաաթ մէսաֆէիլլէ Տէր տիւրիլլէ լէվաղիմաթընը թէտարիլլէ վէ իսթիլլալլէ, պէյն էլ աշայիլ պիլ թագսիմ, պիրտէն թարիգի մէզքիւր իւզըրինն տղիմէթլէ, օն կիւն ղարթընտա թէսվիլլէ իլլէտիքլէրի ճիհէթլէ, շու հալ տալի էքրատը մերգումէինն քէմալը իմաաթլէրինն տէլիլլէ քէաֆիլլէօրիւնմիւշ. վէ թարիգի մէզքիւր տօղընտու պէօլիւք թագըմ իլլէ վէ սիվարի տէրտէր իլլէ աղիմէթ վէ ալլէթ օլունաճաթ, վէ էան էանա իքիարապա կիտէճէր սուրէթտէ ղօէ էափտըրըլը օլուպ, ուսուլու մէշընէ սայիէ մուլաֆաթիլլէթլայի հաղըթլը փատիշահտէ, թէքէլլէթ վէ մէսարիլլէ օլարաֆ միւշիլի միւշարէլէյ հաղըթլէրինն սէմէրիլլէ հիմմէթլէրիլլէ պիլ սուհուլէ հասըլ օլուպ, շայնը թէլլէքէրի վէ իսթիլլալ մէվատտէն պունունտըլունտան գաղալայի միւթէճալլէրէ էհալիսի թարաֆլէրինտէն թէլլէքէրիւթը լազըմ իլլաթիլլէ տուալաթը ֆէզուլիլլէ էօմր ու իգալ ու շէվքէթ հաղըթլը շահանէյի քէմալը խուլուս պալ իլլէ թէքար իմմէքտէ օլունդարը օլ թարաֆտան վուգու պունլան իշարէթտէն միւթէպան օլմուշ տուր :

Շ . Է .

ՎԵՐԵՐԱՅՐ ԷՆՎԵՏԻՍ

ՍՏԱՅԻՍԱԳԱՐ . Պու ճէզըր Լֆրիգանըն շարգ թարաֆլարըն տիւշիւպ, հալմաթ ղայիլթ իլլիլլէ արաղիսի տալի մահսուլտար օլունդունտան Լըզընկէլար պունու պիր պէլլիլլէ թիւճարէթ մահալի աատ իմմիլլէր տիր :

Պու ճէզըրէյի 1506 թարիլլինտէ փօրթուգէլլէր պունուպ, սօղա ճիլլէմէկէ, վէ անտէն տալի Գրանսըղարա կէլմիշ տիր :

Լահալիսի արապ վէ հապէլ ղիւրրիլլէթինտէն գարըլը օլուպ, հէր նէ գատար Լըպիլլաթ միւթարաֆընտան սիլայիլթ իմմէ պաղը Խսլամ ճապընլարը վար իսէ տէ, ալէսսէվիլլէ փուլիլլէրէսթ տիրլէր :

Պիլիլլէն Սատակապար ճէզըրէսինն էհալիսի Է—5,000,000 հիւսապ օլունուր իսէտէ, փալիլլաթը օլան թանանարիլլէ շէլլի օն իքի գօնաթ գատար, աատըն իլլէրիլլէտէ օլուպ, օլունու գըրգ պին սէքէնէսի վար տըր :

Պու տէֆաէհալի, հիւքիւմարըլընընթուլտուլու էօլ ու թալըր պէլլէնմէլիպ, պիլիլլէ մէլլէքէթի իսթիլլալ վէրիլլէր, վէ հիւքիւմտարըլընըն էօլտիլլալ, գարըլընըն էէրինն նասպ իմմիլլէր :

Պու մատտէ հաղընտա թանանարիլլէ շէլլինտէ մուգիմ Գրանսըղ գօնուլու Ս . Լալօրտուն Գրանսա խարիլլէ նէզարէթինն կէօնտէրտիլլէ իքի գըլթա մէթուլլէ պու սօն վուգուլաթըն թաֆսիլլէ հիւքիլլէսինն միւնտէրիլլէ օլունդուն-

տան պեր վէճը ալթի թէրճիլլէսինն միւսաւաաթ գըլընմըշ տըր :

Թանանարիլլ . 28 Մայիլ 1863

Սատակապար հիւքիւմտարը Սատակաաթի իւզ ղիւր սէպէպլէրէ մէպին, պու կիւնլէրտէ փուլիլլէրէսթ վէ քրիսթիան փալալարը պէյնիտէ վուգու պունլան միւնաաղալը տէֆ իմմէք նիլլէթիլլէ պիր էէնի գանուն նէշը իլլէմիշ տիր :

Պիր գալ վալթտան պերու տէրունի պէլաթտէ պիր նէվի սայըլլալա իլլէթիլլէ ղուհը իմմիշ տիր : Փուլիլլէրէսթ փալալարը պունու քէնտիլլէրինն էասս իտէրէք (պաղըլարընըն րիվալլէթինն նաղարէն մէսնտարանըն թահթիլլէլլէ) էվալիլլէ նալիլ օլունուլարը իմիլլալաթ թէքար էլէ կէթիլլէ, իլլէրի էվլէլլէ հէյէթլինն կէթիլլէլլէ չըգըլլար : Վէ էհալտէն պիր չօգ քէսան փուլիլլէրէսթ փալալարընըն պու ուլտուրըլարընա պիր խըմմէթ իմմէք էֆքնարիլլէ, խալիլլէ խաթա օլարաֆ հիւքիւմտարը միւշարէլլէլլէն հուղըրունա չըգըլլ, պիլլէ իսթիլլալ գրալլը (կէօրիլլէր քի հիւքիւմտարըն վալիլլէ օլմալը) կէօնտէրտի, քի պիլլէմ հալիլլէ նաղար էտէսիլլէ, վէ պունուն իսէ սիլայիլլէինն վէ քէսթիլլէինն սէրի սէպէպիլլէ քրիսթիանլար տըր՝ տէլլէրէք, օնլարըն պիր սաաթ էվլէլլ մահլ օլմալարընը թալէպ իմտիլլէր :

Հէր քէս պու մէսէլլէինն հալլ օլմալընը պէքլէմտէ իքէն, պիր տէ Մայիլլին 25 ինճի կիւնիլլէ հիւքիւմտարը միւշարէլլէլլէ թարաֆընտան պիր էմրնամէ նէշը օլունուպ . կէրէք փուլիլլէրէսթ վէ կէրէք քրիսթիան փալալարը թարաֆընտան հէր նէվի միւնաղալէ սէպէպ օլանլարըն աղըր ճէրէմէլլէրլէ թէտալ օլաճաղարընը պէյան իտէր իտի :

Չան իտէրիլլէր, պու էմրնամէտէն պիր խալլըրը նէթիլլէ հասըլ օլաճաթ տըր, վէ էյէր իլլէր պու հալիլլտէ գալմալըլ չըրիլլտան չըգաճաթ օլունու, թարաֆընդա պիլլալիլլէրիլլէ :

Յ . ԼԱՊՕՐՏ

Թանանարիլլ . 15 Մայիս 1863

Պու սօն կիւնլէրտէ պուրատա վուգու պունլան քէյֆիլլէթլէրի սիլլէրէ իֆատէ էտէրիլլէ :

Սատակաաթ մահլ օլմուշ տուր . վէ Սատակաաթ թահթէրինա իլլէլլանը իլլէ Սատակաաթ մէլլէքէն նասպ օլմուշ տուր : Իշպու իսթիլլալըն հիւքիլլէսինն պու մէթիլլէպիլլէ կէօրէճէլլէ նիլլէն, սիլլէրի հաղիլլէթը հալլէ պիր էյիլլէ անալ իմմէք իշին, լազըմ տըր քի պիր ալ թաֆսիլլէլլէ կաղալըմ :

Պուրատա էհալիլլէ քիլլէ ֆըրգա օլմուշ տուր : Մըրգաթէլլանիլլէ էսիլլէ վիլլէլլա վէ պաշ վէքիլլէ պիր թագըմ օլուպ, տիլլէրի տալի քի քէնտիլլէրի Սէնամաս թապիլլէ էտէրլէր . պիր թագըմ տէլլէ գանլըլար տըր . քի պունլար տահա Սատակաաթ հիւքիւմտար օլմալլան օնու մուհաֆաթ իմմիլլէր, վէ սօղա թալիլլա չըգաղը վալթ քէսպի նուֆուս իմմիլլէր տիր :

Իշ պու իւլլ ալ ղարթընտա, պունլար պէօլիլլէ մէսնտարըլարը ալ իմտիլլէ, էլլէլլէինն քէնտիլլէրինտէն աաալար գօտուլար, վէ էօլլէ գանունլար իհտաա իմտիլլէր քի, էհալիլլէ խօշնուտ տէլլիլլէ իտի : Վասպ օլունտուլարը մէմուրիլլէթլէրտէ, վէ պաշլըմ մահթէլլէրտէ հաղըլը իշլէր իճրա օլունմալա պաշալար : Վէ Մայիլլիլլէ սիլլէլլէ նամ մահալտէ հիւքիւմտարա մալսուս օլմաթ իւզըն Սէնամասըլըն ինչա իմտիլլէրլէրի քէօլքտէ էտէպէ մուղայիլլէ հարաթէլլէր տալի իճրա օլունմալա պաշալար :

Լալլէ պունլարըն պէլլէլլէ իքիլլէ թագսիմ օլունուլարընըն պիր պէլլէլլէ սէպէպիլլէ տէ, քէնտիլլէ մապէլլէրինտէ պիր սիլլիլլէլլէ ղըտալիլլէթ տիր :

Պիտերի Ռատամանըն փետրի Կնտրիանամ - բունենմերինա, Հրմալի Լյուբրիստա օլտուղու վազթ, օրատա իսքեան իտեն գապիլէրին մու- ավենէթիլէ, օն իքի ուփագ մէմալքի պիւ- լէշտիրիպ, պիւ փատիշազլուգ իհտաա իտէպիլմիշ իտի. պու պէջլէ օլտուղու հալտէ, Հրմալի- լէր զի յատէ իմթիազլարա մագհար օլմալըյորտը- լար, վէ էօթէտէն պէրու պաշ վէքեալէթ խըա- մէթի էսկի հիւքիւմաարըարըն ֆամիլիաարնտան պիւրինէ վէրիլի իտի. վէ Ռաիւքարօ Պաշ վէքիլ տախի պու ֆամիլիաարն օլուպ չօգ տէֆա Սէ- նամասօլարըն իւկէրինէ պիւն նուֆուսուսու իւ- լէթիլ իտի:

Իշէր պու հէյէթտէ օլուպ պիւ արպէտա գօ- փարմագ իւլիւն պէհանէ արալօլարըտը

Հիւքիւմաար տախի օ պէհանէյի օնլարա վէր- տի: Իշյլէ պիւր գանուս նէշը իթտի քի, էյէր թարաֆէյն ըազը օլուրլար իսէ, իքի քիշի տուէլլոյա չըգապիլիլ, վէ պիւր դապիլէ սոյլը պիւր դապիլէ իլէ, պիւր քէջ տիկէր պիւր քէջ իլէ գալիլա իտիւպ, տախիլի մուհարէպէլէրէ միւսաա- տէ էտէր իտի: Պու գանուս նէշը օլտուղուսուս էրթէսի կիւնիւ (մայիս 8 Շուսա) վիւքէլա՝ վէ ճէմիլէթին էլէ կէլիլէրինտէն պիւր դաշ քիշի հիւքիւմաարըն հուղուրուս չըգապ պու գանուսու գալտըրմասըն նիյազ իթտիլէր, վէ իշէրին տէն իլէնիքարօնուս օլուրլար, պաշ վէքիլ իլէ սերաքէր սոյաղընա գալիւնապ պու գանուսու մաշլ իթմէսիլի ընճա իթտիլէր:

Պու արալըգ վիւքէլատան պիւր լազըրտըյա գա- ըրըպ պիւր գաշ աղըր քէլալար իթտիլէր, հիւքիւմաար հիտտէթլէիլ, իշ պու գանուսուս հէր ետէրէ իճրա օլաճաղըն պէյան էյլէյինճէ, հազըր օլաւար տախի, «էյլէ իսէ պէջլէ պիւր հիւքիւմաարն սագընմագ իշիւն պիլիլ տախի տա- յիմա սիւհալը տուրմամըլ լազըմ կէլիլ» տէ- յիպ, աղըպ եիւրիլիւ վէրտիլէր: Ելաշմըր տա- իի մէմէքէթ սիւհալը առէմէր իլէ տօլտու, վէ էհալիլին պիւր թաղըն տախի պաշ վէքիլին է- վինի կիտիպ չէփ չէփը գուշաթտըլտը:

Ելաշմա պիւր իսթիլալ չըգաճաղըն աղըմ քէտիլինտէն, պէն տախի միլլէթիլիլ մէն- ֆաթընը տիւշիւնիւպ, մէմէքէթտէ պուլուսան թէպաաղըն ֆամիլիալարը իլէ պէրապէր գօնսօ- լօսխանէյէ թօփլատըմ:

Ինկիլիզ գօնսօլուս տախի օրատա պուլուսան Սէթօտիլմ միսիօնէրլէրինի գօնսօլօսխանէյէ չաղըրտը իսէ տէ, պուլար գօնսօլօսուս տալի- թինի գապուլ իթմէտիլէրինտէն վէ խանէսի տախի պիլիլ գօնսօլօսխանէյէ մութթաթը օլ- տուղուստան, միւշարէլէյ օ կէճէյի պիլիլմ ի- լէ պէրապէր սապաշատը: Իլլը մէգիւրտէ աղիւտտէն վէ էլէ կէլիլ քիմէլէրալէն 6000 քիւն գատար առէմ պաշ վէքիլին գօնաղընտա պիւր մէճիւ գուրուպ, Ռամպօաալմա թարաֆիլիլէ- թինտէն պուլուսան հիւքիւմաարըն սըրքեալթի- պիւնտէն մատա, միւշարէլէյ յիւն մայլէթինտէ պուլուսան 33 քիլիլին իմլէրինի միւկէյին պիւր էսամէ թանգիւմ էտիպ, իրթէսի կիւն սապաշ- լալըն հիւքիւմաարա կէտտէրիպ, նէշը իթտիլի գանուսանմէնի կէրու ալմասըն, վէ էշնաթ մէգիւրէնի գալթլինի թալէպ իթտիլէր: Սու- մայլէյին գապուլ իթմէտիլին խապէրի կէ- կէլիլ կէլմէ, անիւտէ աքէր, էհալիլ վէ էտիւ- լէր պաշ վէքիլին գօնաղընտա գուրուսան մէճ- լիսին էմիլ միւքիլիլնէ, պիւր մէյտանա կէլիլպ թօփլատըլար. սաաթ տօղուզ սուլարընտա (ալաֆրանիկ) ճէմիլէթի պիւր նութգ իրաա օլ- տուգտան սօղոա, աաշապը թէօճմէթին իսմլէրի- նի օնլարա խապէր վէրտիլէրինտէ, պիւր կիւ- ըիլլէթի գօփտու, վէ հէր քէս իշ պու ալլարը պիւր սաաթ էվիլ փէնէլէրինտէ տիւշիւրմէք ի- չիւն էթրաֆա նալըտը: Ելաշմ օլմագտան, պուլարտան օն պիւր նէֆէրի, գալթլ օլմաառ: Պուլարտան իքիլի, գալթլ օլմաա չիւքմ օլմա-

լարըն էսիլէրինտէն իտի, քի քէնտի աղալարը- նը էօլտիւրտիւքէրինի կէօրիւպ սիւհաա տալ- ըանտըլարը իշիւն պուլար տախի գալթլ օ- լունտուլար: Հուսու տախի թարաֆընը պիւ- տիլիլմ քի, ճիւհուր հէր նէ գատար հապա- նիլէթի վէսիլէ իտէրէք պուլարըն էտիլօր իտի իսէ տէ, գօմիլէնիլ ըիլաթ իլէ տէյիլ իտի:

Պու արալըգ հիւքիւմաար տախի քէնտի սէվ- կիւլիլէրինտէն պէտպալթլընա էսէֆ իտէրէք, գարըսը իլէ պէրապէր, քէօշիլ չըգապ գալթլէ հիւքմ օլաւարըն պիւր չօղուսու օրատա կիւ- լէնմիլ պուլտու:

Իշյլէ վաղթը միւքէլմէյէ պաշաւտը, ճիւհուր վէքիլէրի հիւքիւմաարըն նանընա կէ- լիպ, լազըմ կէլէն թէշիլիլմ իճրա, վէ ֆարը օլաւ ուպուտիլթի ըզհար իթտիլէրինտէ սօղոա, ճիւհուր թարաֆընտան, քէօշիլ կիլլէնէն ա- տէմլէրի իսթէտիլէրինտէ, միւշարէլէյ տախի թէպլմ իտէմէլէճէյին պէյան իտինճէ, ճիւհ- հուր վէքիլէրի ետի տէֆա իշ պու մալթուպ- լարըն թէքէրըրիլ իտիւպ, կէտիլինտէ տախի «եօգ» ճէվապըն աղըգալարընտ, հէփիլի պիւ- տէն հիտտէթլէիլ, «նէտի սիլիլ հիւքիւմ- տարընը, սիլիլէն պաշապ պիլիլմ հիւքիւմ- տարընը վար աղը» տէտիլէրինտէ, մուսայի- լէյ տախի, «փէք էյի, պէն սիլիլ հիւքիւմ- տարընը օլտուղու հալտէ, սիլիլ սոյաղարը- նըգ էօփէրիլմ, պու աաալարը պանա պաղըշա- յըն, էյվալ, տէօքիլէն գանլար տաշա էվիլէ- մէտի մի. պէն օ պիւշարէլէրին թարաֆընտան աֆիլ տիլէրիլմ, վէ պիլիլ օլունքի, էյէր օն- լարըն ճանըն պանա պաղըշարտանը, պուլտան սօղոա օնլարա նէ մէսնէտ վէրիլէճէք, վէ նէ տախի պիւր հըգմէթ գուլանըլաճաղար: Հիւ- մէթ էտին գուրթարըն պու պիւշարէլէրի վէ պէն տախի օնլարը նէֆի իտէրիլմ» տէտի:

Վէքիլէր հիւքիւմաարըն պու քէլալարըն էհալիլէ սէյլիլէրիլէրինտէ, փիւր զաղապ օ- լուպ, քէօշիլ երգմագ իւզըն, Ելաշմիլմիլմ պիւնապ գօշտուլար:

Հիւքիւմաարըն գարըսըն խաաթմէլէրինտէն պիւրիլ էլինտէ հիւքիւմաարըն պանտէրաալ օլ- տուղու հալտէ օնլարըն գարըսըն չըգապ, օն- լարա սէլամ վէրտի. ճիւհուր տախի սիւհաա պրազար իսէ տէ, էսապը թէօճմէթի թալէպ իթմէտէն կէրի տուրմատը: Օլ վաղթ հիւ- քիւմաար, պէնի սէվէն նանըմ կէլիլ» տէյու պաղըրտըտա, քէնտի սաաթ թէպաալարընտան պիւր գաշ քիշի օնուս նանընա կէլիլ ճէմ օլ- տուլար. վէ գօլարըն իլէ պիւշարէլէրի գուճաղ- լալըպ, օնլարտան մուհաֆաղա օլունարագ, ֆամիլիաալ իլէ պէրապէր սէրապա տէօնիլ:

Կէճէսի տախի պիւր չօգ մէֆհուսուղ միւքեա- լէմէլէրտէն սօղոա, հիւքիւմաար իսթէտի քի, քէնտի պիլիլ կիտիպ պաշ վէքիլտէն աֆիլ տիլէրին. մէճիլ տախի օ կէճէսի պիւր գարընը հալտէ օլուպ, հէր քէս ուսլուճա քէնտի խանէ- սինէ չէքիլտի. իրթէսի կիւն եինէ միւքեալմէ- յէ պաշալըպ, էլէր էսապը թէօճմէթ թէպլմ օլունուր իսէ, օնլարըն ճանընա գաաա օլունմա- յըպ, միւքապէտէն գէնճիւրպէնտ օլարագ քիւրէ- յէ վիւրմէյէ սէօզ վէրտիլէր. լաքին հիւքիւմ- տար, պէյլէճէ էօլլուստէն տաշա պէտպէր պիւր ճէգա վիւրմէլէրինտէ ըազը օլմաառ: Պու արալըգ ճիւհուրըն տախի ըազը օլունուրըն խապէրի կէլիլ, հէր քէս սէվիլմէյէ պաշալար. արթը պուլտան սօղոա պիւր սաաաղաթ ետիլին լազըմ իտի. պու ետիլին իքի կիւն սօղոա քէնտի գալթիլ- լէրի պէյիլինտէ իճրա օլտու:

Ճիւհուր տախի էլիլ ճիւնալէթին գանընա սուսաաղընտան, մէճիլն աֆիլըն գապուլիլմ- մէմէյէ պաշալըպ, սաալըն նաղընլարընտա, գօմիլէ աղալարընտան Ռէնիմաշաալլօ նամ քիմէնիլն խանէսինէ ճէմ օլտու:

Հիւքիւմաարըն գարըսը, կէնի նաապ օլան վէքիլէրին նանընա կէլիլ, էյէր աաշապը թէօճ-

մէլիլն ճանընա գըյմալըպ նաղընը գէնճիւրպէնա իթմէյէ ըազը օլունուր իսէ, օնլարը թէպլմ իտէճէյին, գօնսընըն թարաֆընտան սէօզ վէրտի. պու իշ իւզէրինէ խալը միւնաղաա օլ- տուգտան սօղոա, հիւքիւմաարըն գարըսըն տա- խի «սապաշ եէյէնիլ իլէ պէրապէր պուրապ կէլ- սանա սէյլէյէճէք քէլալմըլ վար» տէտիլէր: Վէ սէրապ հիւքմ իթմէք իւզըն, էթրաֆընա իւլ սըրա աքէր տիլիլպ, տըշարտան պաղը- տըլար քի, չօճուղարը վէ գարըլարը տըշարը չըգարընլար վէէյլէ գօմանտա վէրտիլէր քի պիւր գալիւ աղըտը կիպի, իշէրու կիւրիլիլպ, գարը գօյանը տօղոաալար: Հիւքիւմաար տախի պաշնտա պիւր գըրմըք չէմիլէյէ իլէ պալգօնա չըգապ, օրատա տիլիլ օլան պանտէրանը ալ- թընտա կէզէր իտի: Ելաշմ օլունճա էհալիլ չէ- քիլտի, պիւրիւն եօլարա գարաղըլար գօնտու, կէճէ տըշարը չըգապ տախի կաաաղ օլուպ մէմ- լէքէթ մուհաալէյէ ալընտը:

Իրթէսի կիւնիւ Ելաշմ էյալթիլտէն տա- խի աքէր սէվգ օլունուպ, չէհրին ալթ պաշն- տա օրտու գուրտուլար, վէ 16 քիշի սէլիլ օն- լարըն գօմանտաալ իլէ պիւրիլքտէ հարաքէթ իթ- մէյէ գարար վէրտիլէր:

Սաաթ իքի սուլարընտա սաալըն գալիւսու- նուն պիւրի աղըտ. վէ էսապը թէօճմէթտէն օն տէօրթ քիլիլ պիւրիլ պիւրիլ տըշարը չըգա- լար, վէ պուլարըն նէ վէճէլէ տէմիլէ վուրու- լուպ թանանարիլտէն նէֆի տէճէլէրինտէն իւ- ճէրինէ իշէրինտէ պիւր ուզուն միւճաալէլէ իթ- մէտէ իքէն, էօթէտէ նութգ սէյլէյէլէր տա- խի էհալիլի տիլիլթմէքտէ օլուպ, պուլարը կէօրտիլէրի կիպի, էօյլէ պիւր դաղապ վէ պա- ղըրը իլէ իւզէրիլէրինէ հիւքմ իթտիլէրէր, հէր քէս գանն իթտի քի էօլտիւրիլօլար. վէ ա- քէր պուլարը օրթալալըպ, էսապալարըն սօ- յուպ, կալընը պիւր պէզ սաաղար, վէ գօլա- ընը արգաալընա պաղալըպ, պիւրիւն էթրաֆ քէյլէրի կէգալիլտիլէր: Օ կէճէ օրթալը թա- թիլլէնտի, լաքին սաալ էլան մուհաալէրտէի- տի, վէ պու քէյիլէթ չօղունա տօղունտու, ճիւհու էհալիլ ճէնալէթ թէպլմ օլտուգտան սօղոա արթըպ սաալը մուհաալէր իթմէյէ հաղալարը եօղ իտի իսէտէ, գօմիլէ գալանլար տախի թէս- լիմ օլմաաղճա, հիւքիւմաար իլէ միւքեալմէ իթմէյէճէյին պէյան իթտի:

Իրթէսի կիւն սաաթ իքի վաղթլարընտա կիւ- ճէ իշիլթիլմ քի հիւքիւմաարըն էօլտիւրիլլէր: Վէ Սաաալապարըն սէվիլիլ հիւքիւմաարընըն էօմիլ պէյլէլիլ իսթիլմ պուլտու. վէ էյէր պիւր էթքեար պէյան իթմէթիլէ միւ- սաաաթ օլունուր իսէ, տէյէպիլիլ քի Իքինճի Ռատամա, քէնտի ճէնկեալը հիւքիւմէթիլտէն Սաաալապարապէյիլէ էսէլէր պրազմը տը: Իսկի գանուսլարը տէֆ իթմէսի, մաշքէմէլէրէ վէրտիլի պիլիլ գաշ նիլալմաթ, մէհէպ սէրպէ- թիլիլթի, թէրպիլ յէ վէ մէտէնիլթիլմալէճաղ- զընտա սոյ իթմէսի, նիհալէթի քէլամ, պու պէլտէտէ պուլունան իւլում վէ մուարիլ, հէփ հիւքիւմաարը միւթէվէֆանըն սայէսինտէ օլուպ, պուրանըն պէյիլէրիլէրին վէ էսկի գիւլմէլէր խըմիլ իտէնլէրէ նիսպէթէն կէճ եա էր մէյ- վէսինի կէօրէճէլէր տիլ:

Ենտէն մէճիլա աղալարընտան պիւրի կէլիլպ պա- նա էհալիլ «ճիւնալէթ գալթլ օլունուպ. Ռապօտօ տախի Սաաալապար մէլիլքէսիլ, իսթիլապ օլուն- տու տէտի: Վէ պուլուն թաաալիլ իտէճէք թօփլար տախի աղըլմաա պաշալար: Վէ ճիւհ- հուրա տախի սիւհալարը պրազտըրտըտան սօնրա, «հիւքիւմաար քէնտի մուհալիլէրինտէ էօլմէլէրի- նէ էսէֆ էտիպ վէֆաթ իթմիլալիլ, տէյու պիւր իլլան նէշը իթտիլէր: Պու քէյիլիլ իւզէրի- նէ էհալիլ սուս օլուպ թէպլիլ օլունան 14 միւճ- ըիլի թէլէթ էտէն զալիլմէր տախի սիւքիլմ իթ- մէյէ պաշալարըն: Ֆիլար իտէն 10 նէֆէր էս- հապը թէօճմէթ իշիւն տախի արալարընտան

ատամ չըզարտուար : Սէ անտէն եւնի նասպ
օլան մէլըքէյէ սատագար իթմէք իւզըն եւմին
իթմիլէր : Պիշարէ իսէ պու թաճը սալա գապու
իթմէք իթմէք իսէսէ, օնլարըն կէօթէրտի-
յի թէհտիտէն զօրգարազ րազը օլտու :

Իթմէքի կիւնիւ պանա վէ Խնկիլիզ գօնսօլ-
սունա եւնի շարթնամէյի (սահմանագրութիւն)
կէօթէրտիլէր , քի օնուն միւճիպիւնէ հարարէթ
իթմէք իւզըն միւշարէյէյա եւմին իթմիլ օ-
լուպ , աթի իւզ զիբը պէնալէրտէն իպարէթ տիր :
« Մէլէքէ սերիսօլ իտիճի իշքիլէր իշմէյէ-
ճէք » :

« Պիշ ատէսի գաթիլ իթմէք եախօտ իթմէք ,
մէլէքէնին զիյրի ըիյասէթիւնտէ օլան պիր մէճ-
լիսին հիւքմի իլէ օլաճադ » :

Իթմիլար գրապիւնն մեզարը պուլունան
Լիպօհիմանթ քէօյիւնտէն պաշգա հէր եւրտէ
մեզհէպ սերպէթիլէթի , վէ սալիթէ :

Իշ պու պըն 14 իւնտէ Խնկիլիզ գօնսօլսու
իլէ պէրապէր , մէլիքէ իլէ կէօրիւշմէյէ կիթ-
տիք , վէ լազըմ կէլէն թէշիթիթլարը իճրա
իթմիլէրտէն սօղըա , պիզէ պիր գաշ քէլամ իլէ
էնէպիլէր իլէ օլան ահտնամէլէրին սապիթ գա-
լաճաղըն պէյան իթմիլէրտէն սօղըա , պրազպ
կիթտի , վէ պիլ տախի էթրաթընտտ տու րան խա-
տէմէլէր իլէ պիր ազ կէօրիւշտիւքտէն սօղըա ,
կէրի տէօնտիւք : Լիշալմըսը պաշ վէզիլ պիզէ պիր
մէքթիւպ կէօնտէրիպ , պէյազլարա մուալէնէթ
շիթմէք իշիւն մէմէքէթ վալիլէրինէ էմրնամէլէր
կէօնտէրտիյին խապէր վէրտի , լաքին Լաքինճի
Խառամանըն կիւնիւնտէ օնլարա վէրիլէն իթմի-
յազլար մաշվ օլաճադ հալտտիսի էհալտէ ճէ-
րիյան իթմէքտէ տիր :

Պիշ գաշ մահալտէն տախի իլիթտիմ քի ,
հիւքիւմտար էօլմէզտէն էվվէլ պանա իթի մէք-
թիւպ եազըպ , պէնտէն մուալէնէթ թալէպ իթ-
միլ տիր : Լաքին պէն օնա հիշ պիր եարտըմ
իտէմէյիպ , եալընըզ միլէթիմին մէնֆաաթընը
կէօթէթմէյէ թալիյն օլտուղում աշիքեար տըր :

ԼԱՊՈՐՏ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԼԻՅԵ

Լիթի իւզ զիբը մէքթիւպ նէշը օլմազ իւզըն
թարաթըմըզ կէօնտէրիլմիլ տիր , վէ պու վէ-
սիլէ իլէ պէօյլէ պիրպիրինէ գարշը եազըլան մէ-
վատ ու մէքեաթիպ հազընտա Վիշգոյն Լա-
վաթին ըիյայէթ էտէճէյի ուտուլի օգոյանլա-
րըմըզ պիլտիրիթիլ :

Օլիյրտէ մուհարրէր օլան մէքթիւպին մէսու-
լէյէթի իմզա սահիպինին տիր . նասըլ քի էյէր
պուլնա գարշըլըզ պիր մէքթիւպ տախի թարա-
թըմըզ վերուտ իտէճէք օլա , օնուն տախի
մէսուլէյէթի իմզա սահիպինին օլարադ նէշը ի-
տէճէյիլ :

Պէօյլէ պիրպիրինէ մուսալիթ էֆքեար սրա-
սընտա , պիզ պու ուտուլէ ըիյայէթ իտէճէյիլ ,
պիզիմ միւճատէլէ վէ միւնաազայա պաշըմըզ
եօգ տուր , լաքին էյէր պազը միլէթ հուգու-
գունուն զասպ օլտուղընու կէօրիւպ , իշին հա-
գիգէթ հալինի ատախի զնայաճադ օլուր իսէք ,
նազըքեանէ պազը իսթարաթը տախի թէճիլիլ
իթմէյէճէյիլ :

Բիպէթիւլ Միւլէլիթ :

1861 սէնէյի միւստիյէսինն Ապրիլ 16
էյյամընտա Գայսէրիյէտէ թէճէքիւլ ու քիւշատը
միւլէլըն ինտ էլ աճա օլան Ուսուլմասիթը ընկերու-
թիւնուն մէճիսի իւմիւմիսի հուգուրունա Գանձապէտ
Յ . Գ . Գալըզէն թարաթընտան 1863 Ապրիլ 9 թա-
րիսի թաղտիմ օլունան լախատա , միւրիւր էթմիլ մէզ-
քիւր իթի սէնէ զարթընտա պա միւսաատէյի շիթէթ
թէրաթիւմ էթմիլ օլան մէպալիլ պէյան ու իրա-
էյի մուհատէպէսի հազընտա զիյրի միւմիլա պիր
գըթա (պիլանջօ) իճմանամէ իլէ մալէն իսթիֆասը մէր-
ճու օլուպ , մէրգուլուն Տէր Ալէյէ միւթէրաշի օլա-
ճաղը հասէպիլէ իսթիֆասը մէճիսի ճանիպիւնտէն ֆա-
գաթ պիզըպուրէ հինի գապուլ (եօգարտաթի) սալիթ
իւլ զիբը իճմանամէ թանգարան զիւանընտա թէճէթի

օլունարադ ճէման 16900 զուրուշ մէպալիլին թարիսի
մէքիւրտէն իթիպարէն քիսէսի պէշ զուրուշ հիսապը
իլէ մէրգուլմ Գալըզէն զիմէթիւնտէ գալմասը գա-
լարիլի վէ թաստիթի մէճիս օլուպ , միւճիպինէ քէյ-
ֆիէթ 1863 Յունիս 10 թարիսի թալ պէ տէր միւյան
պուլունան Վարդ-Կիսարիյոյ նամ ըիսալէյի միւթէպէ-
րէ նիւմէրօ 7 վասէթասըլա իլլան օլունտուլի միւսիլլիւ
մուսիսիւրան իզմիլտէ՝ հէման Գանձապէտի Յակիւլ
Ազա Կ . Չամպըզէն մալիֆէթիլլէ , թօփլանըլան (նէ
գատար օլտուլի նամալիւմ) իսնէյի նագաթիլի զարի
մալիւմ էլ մըգատար նէշը ու պէյանը խուսուսինն հաս-
պը հալ վէ միւթէպէլ քէյիլիլէթտէն պուլունտուլի
մէրգուլմէ՝ պիլ իսթիլազ ընտալէյի մէքիւրտէն (պիլ-
տիրիլիլ) միւմիլ վէ տէր խաթըր օլունմանէ , վէ շիմ-
տիլէ տէկին թէէիլիլի միւճիլիլ թէհայիլիլ վէ թէ-
հասիլիլ հալթաթան օլտուլի իւզըրինէ՝ պու տէֆա Գայ-
սէրիլէտէն Յունիս 26 թարիսիլ մուհարրէր միւթէպէթի-
պի պէնտէկինին պու խուսուստա « Գիլլ ու գալէ նագաթէն
ընկերութիւն ագճէսինին » մէքթիլ իտարէսի հազընտա
թուլթուլմազ պազը քէսան թարաթընտան թասալիլը
օլունմագատա ֆաղաթ նէ մէթէպէլէտէն սըհէթի միւ-
ճիւպ իտուլի մէսմալիմ օլմաշ տուր » քէլալարը ընկե-
րութիւնուն նիլլէթի , գալանիլլի վէ աճա ու հիստա-
րանըն ըյո ու մէրամընա մուղալիլ օլտուլի էճիլտէն ,
միւճիլիլ էնտիլլէյի տէրունիլիլ աղըսի իլէ սուղան
պուլունտուլիլ միւլ հիւսիւր ընկիլլի (յառաջարկմալիլ իւ-
նու) միլլէթիլլիլ պու միւսիլլիլ սէտտը սիթէր ու միւ-
մանաթտան էպէտէն խալի օլմայաճաղը քէսիլ իւմիւտի
իւլէպարնա մէպիլ , եանի պիր շիթէթիլլիլ պօղըլմազ
իթմիլազ օլունան գալանիլլին աճաթմալա առէմի
րիպէթ վէ թէքեսիլլիլ ու միւսէյիլլիլ տիրմէք օլ-
տուլի , մէազըլալաճ ու թէպալէ միլլէթիլլիլտէ էմալլէ-
րիլլէ միւճէրէպ ու մուպլէն պիր գալիլլէյի էսէ-
ֆէնկիլ իտուլիլ պիզիմ շիւպէն արիլ օլան քիւշէլլիլ
թէհաշիւպի վէ փէնշէյի զարը միլլէթիլլիլ մէվատտը
նագիլլիլ միլլէթտէն սէր ազատէ օլմալը խուսուսու-
լապաթ հալա գանձապէտ մէրգուլմ Յակիւլ ազա թա-
րաթընտան միւճիլիլ պալա միւթիլլիլիլ մէգալէսի
վէ իսնէ հիսապընտան իթմիլ նա խուսուսաթընըն ճէրհ
ու հիճիլլիլ տալիլ զիյր իւլ միւմազ գալէթա վասէթա-
սըլա , պիր գըթա պէյյաննամէ թահիլիլլէ մաշվ ու
ըիլալէսին միւսթէրմալը միլթարաթ աճա , ճէվապէ
սաթիլ իճմալ ու նագաթ օլունտուլի թաղտիրտէ իշ
պու թահիլիլաթ աճիլլիլլէթիլ թաստիլ վէ մուսիսիւ-
րան բըթէսթօ մագաթընտա թուլթուլաղընն իսթի-
զան ու իսթիֆաճըն « իագընտա թահիլիլաթը նալի-
զանէմին զազէթալը միւթէպէլէնիլ տէրունիլտէ
թալ ու նէշըն հիմէթիլլէրի հուգուլը շիւրէդա
վէ աճա իսթիսապիլլէ
միւթիլլիլիլ վէ մուսթաղը

* * *

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԵՆԵՎԻՅԵ

Սերկիի Ումուլի գալիանըլ տըր : Լէվաթ
Հէրալըն վէրտիլի հիսապա ինանմազ լազըմ կէ-
լիւրէ , 2,000,000 զուրուշ մէսարիլ օլունմուշ
վէ 450,000 զուրուշ հասըլաթը օլուպ , 14,000
լիւրա աշգը վար ըմըլ :

— Կէլէն փազար իրթէսի կէճէսի Խնկիլիլ
սէֆարէթինէ եազըն պիր մահալտէ պիր Լալը-
փալըլը վուրուպ էօլտիւրմիւշէր տիր : Բէկալիլ
սալը սապաճըր տախի պիր տիկէրինի եարալա-
մըշար տըր : Լէվաթ Հէրալ իսթանպօլ սօ-
գազլարընն տարըլընըն էհլի ճիւնայէթէ պիր
սուհուլէթ ատտ իտէր :

— Մըրը վալիի վալաշանը տէվէթըլ իսմայիլ
փաշա հազըթէթէրի թարաթընտան ինկիլթէրայա
սըլիարըլ իլէ Սամուտէ նամ տէսթիկհաշտա ին-
շա օլունմուշ օլան պիր գըթա թիմուր վալիոր
պու տէֆա տէնիլլէ ինտիրիլիլ տիր :

— Հ իմտիլէ գատար Կիւրճիստանտան խա-
րիճէ փամուլ կէօնտէրիլլէսինն վուգուլի Լօշ
իտի իսէ տէ , պու տէֆա Խնկիլթէրայա խալըճա
փամուլ կէօնտէրիլլիլ տիր :

— Սիանիատա Կրանատա շէհրինտէ պիր շէ-
տիտ հարաթէթի արը վազը օլուպ պիր չօգ ճան
ու էմլաք քէտէրի վուգուլ պուլմաշ տուր ,

Թահիլլէթի Բիլալիլ վէ Լաճաթ Զիլիլլէն Ֆիլաթիլ :

66 30 Խաշվիլաթը միլթաղէ
55 30 Սուգատտէմ չըգարըլան Լաշամ
54 20 Սուգատտէմ չըգարըլան Լաշամ

ՋԱԽԻՐԻ

Թայլան Սերթ	Քիլէսի	Պըշ փոլ
Խամայիլ	31—32	
Խամայիլ	27 29	
Բուլէլի	29 28	
Գալա	27 28	
Իպրայիլ եուլադ	23 24	
Բուլէլի	21 23	
Գօգօրօզ Գալա	15 16	
Իպրայիլ	14 14 20	
Արփա	10 10 20	

ԻՄԹԱՍԵԸ ՏԱԽԻԼԻՅԵ

Փամուլգ	գանթարը	
" Ատանա	օգգաարը	920
Սարը պալմոմու թրապգուէն	"	38—40
" " " Անատուրու	"	37
Չէյթ եաղը Միտիլլէ վէ Ալվալըգ	"	6 20—7
" " Կիրիտ	"	7
Փիրինճ	"	2 20
Իփէք Ֆիլաթիւր	"	360 380
" Տէվրաէշ	"	300 340
Գօզա	քիլէսի	140 — 220
Խուն	գնթարը	470
" Ետտի գուլէ	"	430
Իշ եաղը	օգգաարը	6-20—8

ԻՄԹԱՍԵԸ ԽԱԽԻՃԻՅԵ

Սարմալէթ Ֆրանսըզ վէ Թիլիլիլ օգգալը	26—28
Մատէն քէօմիլիլ , Նիւքասըլ թօնէլաթը 1 լիւրա 14 շիլ	1 11
Գաշվէ Հալանա	100 օգգալը
Գալալ	11 60
Գալալ	10 80
Չիլիլ Գնիկալ	օգգալը 145—160
Մատրա	60—65
Գէօնէլ	13—15
Տէմիլ լամա	Գանթարը
Լարմա	
Լաճ	85—90
Գարֆիլ Ֆրանսըզ վարիլ 59 Քիլէ Պըշ	1
Չիլիլ	140 160
Գալալ	800
Չիլիլ	օգգալը 4—30 5
Թէնէլէ խաշ նալ շիլիլ սանտը	265—270
Սատէ եաղը	14
Խալիլ	18 21
Լաճ	14
Բոմ	7
Խնկիլիլ	8—20
Ֆրանսըզ	օգգալը 7
Չիլիլ	Գանթարը 260 270
Գէլ	300
Օլանտա	230
Գէլիլալ	210

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշպու զազէթա հաթթատա իթի տէֆա ս. ֆադ
գըթա իլէ , վէ պիր տէֆա պէյիլէք գըթա իլէ նէշի
օլունուր ,

Գիր երըլը	100 զուրուշ
Ալթը պըլը	60 "
Իւշ պըլը	30 "
Ուֆադ նուսիսի 1	"
Գէյիլէք նուսիսի 2	"

Թաշարալ իւշիւն , 50 սապթըլ մէսաթէտէ պու-
լունան էյալէթէր իւշիւն սէնէվի 15 զուրուշ վէ 100
սապթ մէսաթէտէ պուլունանլար իւշիւն , 30 զուրուշ
փօթա փարասը պըլընը :

Իլլանաթ պէհէր սաթըլընտան պիր տէֆա իւշիւն
60 փարա , իթի տէֆա իւշիւն 40 փարա պընաճադ տըր :

Իթի տէֆատան զիլատէ գօնուլաճադ վէ պէյիլէք
Իլլանաթ իւշիւն պըլ փազարըլ օլունուր :

ՄԵՄՈՐԻՅԵ

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱ Գէյիլէք Ենի Խանըն իւթ գա-
թընտա Ն . 2 վարապըլ հալատիս օտապը :
ԷՏԻՐՆԷ . Թօրոս Ազա Յօհաննէսէն :
ԹԻՐԱՊՈՒՆ . Խալաթուր Ազա Էլմասէն :
ԹԻՔԻՏԻՐՏԱԼ . Յակոբ Ազա ճամճէն :
Սալը էյալէթէր իւշիւն աէ իլերուտէ մէմուլէր
Թախսի գըլընաճադ տըր :